

Slovenski dom

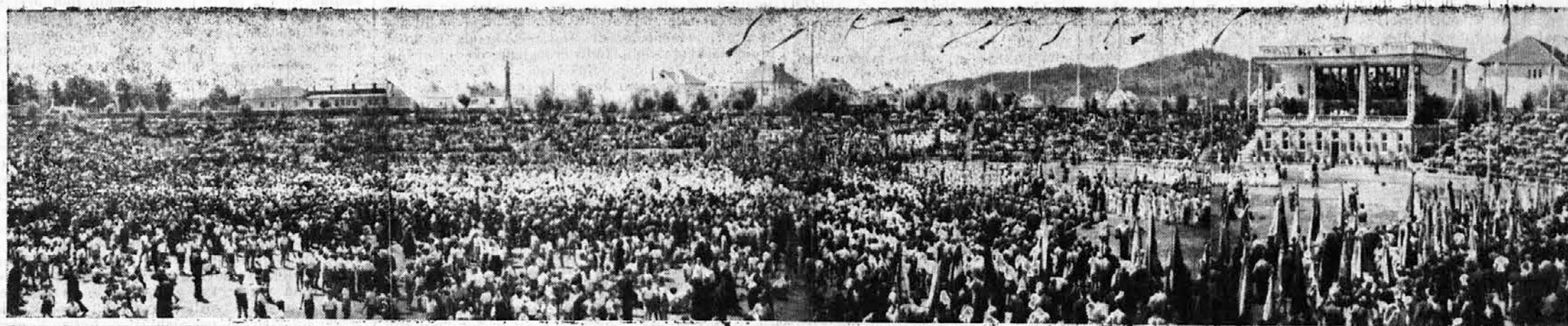
Štev. 145.

V Ljubljani, četrtek 30. junija 1938.

Leto III

Ob navzočnosti predsednika vlade dr. Stojadinovića, voditelja Slovencev dr. Korošca ministrov dr. Srameka, dr. Kreka, dr. Miletića

Mogočen zaključek mladinskega tabora z ogromnim nastopom: 10 tisoč telovadcev in 60 tisoč gledalcev v Stadionu

Ljubljana, 30. junija.

Deset in desettisočliva množica gledalcev, ki je na gosto robila vse ceste, po katerih je šel večerajšnji ogromni sprevod, nad 120.000 ljudi, ki so bili navzoči pri dopoldanskem verski manifestaciji na Stadionu in pred njim, je mislilo, da je dopoldne bil dosežen višek, čez katerega ne more nič drugega. Toda popoldanski nastop, s katerim se je mednarodni mladinski tabor končal, je prinesel v to veličastno prireditve, kakršne Slovenija in Jugoslavija nista in spet ne bosta videli. novih podarkov.

Kljub silni vročini, ki jo je k sreči popoldne začel ublaževati veter od planin, so se množice že dolgo pred začetno uro, valile proti Stadionu. Zaradi ogromnega navala pešev je morala policija zapreti Dunajsko cesto za vozni promet, kar se do zdaj ni menda še nikdar zgodilo. Množice so zasedle gledalske prostore do zadnjega kotička. Prehodi, po katerih drže med betonskimi tribunami stopnice, so bili pol ure pred začetkom nastopa tako natlačeni, da je bilo vsako gibanje po njih nemogoče. Ljudje so se s silo razmikali samo pred samarijani, ki so odnašali koga onemoglega. Klopki na posameznih odsekih tribune, kjer so sedeli preučevalci za navadno sedenje, so bile natlačene tako, da je na njih sedelo povprečno 30 do 35 oseb. Stojšča nad tribunami so bila do zidu natlačena z množicami in še na zidu je stalo in sedelo nekaj tisoč oseb. Pogled na ogromni pisani venec gledalcev je nepopisen. Narodne noše so se tam mešale s českimi kroji, pisane obleke deklet v civilni s sivimi uniformami slovenskih fantov, zastopniki najoddaljenjših slovenskih krajev so sedeli in se družno čudili veličastnim neverjetnim prizorom ter nestrno pričakovali prihoda dostojanstvenikov in nastopa posameznih oddelkov.

Dostojanstveniki na tribuni

Nastop je začel z nekaj minutami zamude, ki gre na rovaš ogromnim množicam, katere so kar naprej in naprej silile v Stadion. Stadion se je izkazal že za premajhnega, kar je pač samo razveljavljeno. Treba bo misliti za take prilike na povečanje.

Se preden so se zaprla vrata za dohod množic, katerih je nad desettisoč moralo ostati zunaj, so na častno tribuno, nad katero so zmagovito plapolale zastave, začeli prihajati dostojanstveniki, prvi med njimi naš voditelj dr. Anton Korošec. Njegovo ime je letelo med množicami od ust do ust, nakar je Stadion izbruhnil v veličastne manifestacije, katerim je dr. Korošec ginjen odzdravljaval. Slovenske množice so mu večeraj na Stadionu spet dokazale svojo neomajno zvestobo, med njimi še s posebno prepričanostjo naša mladina.

Na tribuno je za tem prišel čški minister in predsednik češkega Orla mstr. dr. Sramek, dalje škofa dr. Rožman in dr. Tomažič, minister dr. Miha Krek z gospo, zastopnik divizionarja general Doikič, predsednik senata dr. Mažuranič, predsednik skupščine Stefan Čirič, podpredsednik skupščine Jaka Tomič, senatorji dr. Smodej, dr. Gregorin in dr. Kulovec, vsi slovenski poslanci JRZ, ljubljanski župan dr. Adlešič, mariborski župan dr. Juvan, celjski g. Mihelič, kamniški g. Novak, stolni prost g. Nadrah, predsednik Prosvetne zveze prof. dr. Lukman, zastopniki francoskih organizacij, podpredsednik češkega Orla dr. Leiner, številni častniki itd.

Med nastopom je prišel predsednik vlade dr. Stojadinović v spremstvu bana. Množice nastopajočih in gledalcev so čutile izredno počaščenje, s katerim je bila po navzočnosti teh odličnikov podarjena prireditve in so navdušeno pozdravljale častne goste na tribuni.

Prelepi telovadni nastopi

Godba je zaigrala državno himno, ki jo je ogromna množica poslušala stoji.

Prvi so nastopili mladi v svojih belosinjih telovadnih krogih. V čudovitem redu so udarili v široko areno, množicam je ob njihovem strumnem nastopu in ob lepoti prelivajočih se dveh minnih barv pohajal dih. 2000 mladev, lepih postav in krasno izurjenih, je brez napake izvedlo težke vaje, ki so žele viharno odobravanje. V prav tako strumnem redu so po nastopu mladi odkorakali med hrupnim pozdravljanjem iz Stadionu. Nastop mladev in njihov rajalni pohod je bila najlepša, najbolj mojstrsko dovršena točka vsega obsežnega poreda.

Za mladi so nastopile mladenke v svojih svetlih krogih, za mladenkami češke Orlice, za njimi elegantni čški člani v sinjebelih dresih, Čehi so

bili deležni še posebnega odobravanja vseh gledalcev in odličnikov. Prikorakali so v Stadion z vsami svojimi zastavami kakor zmagovita vojska. Zastave so se razporedile pred častno tribuno in ostale tam ves čas, ko so nastopali češki Orli in Orlice.

V odmoru je bila olimpijska stafeta 400×300×200×100 metrov, v kateri so bili prvi Francozi, drugi Čehi, tretji pa naši. Za nas so tekli Skušek, Klinar, Sušteršič in Drenik. Naša stafeta je bila samo dve sekundi za smagovitimi Francozi s časom 2:06.4, kar priča o tem, kako hud in izenačen je bil boj.

Rajalni pohod slovenskih deklet je na novo razgibal Stadion, kjer je razpoloženje z nastopajočim predvečernim hladom raslo. Članice so dobro izvedle svoj rajalni pohod ter vaje, pri katerih je spet prišlo do izraza harmonično prelivanje bele in sinje barve.

Po odmoru je prikorakala v Stadion francoska družina v belih telovadnih krogih s svojo udarno godbo, ki je postala v Ljubljani te dni tako popularna. Francozi so ob spremstvu svoje godbe izvedli elegantne proste vaje, ki so žele ogromno odobravanje.

Za tem sta nastopili naša in francoska mednarodna vrsta na krogih, na bradlji, na konju in na drugo. Ena kakor druga sta izvajali težke, a tako dovršene vaje, kakršnih nismo v Ljubljani še nikdar na nobeni prireditvi videli. Zlasti gostje iz Beograda so bili frapirani po mojstrskih akrobacijah naših fantov in Francozov.

Minister za telesno vzgojo pozdravi a fante z „Bog živi“

Zadnji so od telovadnih skupin nastopili slovenski fantje, ki so v šestnajstostopih strumno prikorakali po vhodni vzpetini in se v vzornem redu razvili v rajalni pohod, ki je trajal dobre četrte ure, nakar so se formirali za proste vaje.

Ko so fantje stali v razmaknjenih vrstah in s tem nudili gledalcem krasen pogled na moško, zdravo silo naše fantovske organizacije, je stopil k mikrofoni minister za telesno vzgojo dr. Miletič in imel na zbor fantov naslednji nagovor:

Slovo predsednika dr. Stojadinovića odličnikov in čeških Orlov

Ljubljana, 29. junija.

Snoči ob 10. je odpotoval predsednik češkega Orla minister mtr. dr. Sramek iz Ljubljane v Prago. G. dr. Sramek je spremljal na kolodvor minister brez portfelja g. dr. Miha Krek ter se od njega najpriprčneje poslovil. Slovesa se je udeležil tudi češkoslov. konzul g. Minovsky. Na kolodvoru navzoči češki Orli in Orlice so min. dr. Srameka pozdravljali burno. Pevski zbor »Moravan« pa je ob odhodu zapel svojo najbolj znano pesem »Oj, Moravo«. Kaj hitro se je zbrala tudi četa slovenskih fantov, ki je neumorno klicala bratski češkoslovaški republik, ministru dr. Sramku in češkemu Orlom in Orlicam.

Z istim vlakom se je odpeljal v Prago minister za telesno vzgojo naroda g. dr. Vjekoslav Miletič, katerega spremlja tudi njegova gospa soproga in trije sinovi-akademiki. Z gospodom ministrom je odšel v Prago tudi šef strokovnega oddelka v ministrstvu za telesno vzgojo naroda g. Drago Ulaga. Pred odhodom vlaka je bil gospoj ministru izročen lep šopek cvetja, poslovil pa se je od njega minister brez portfelja gosp. dr. Miha Krek. G. dr. Miletič je bil vidno zadovoljen nad tem, kar je videl v Ljubljani.

Končno je prišel iz »Uniona«, kjer je večerjal (ko je vstopil na Unionski vrt, je doživel gospod predsednik spontane ovacije publike, ki je vstala s sedežev ter ga živahno aklamirala) tudi predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev g. dr. Milan Stojadinović z obema šefoma kabineta g. dr. Protičem in dr. Markovičem. G. dr. Stojadinovića je spremljal ban g. dr. Marko Natlačen, posloviti pa se je prišel od njega tudi ljubljanski župan g. dr. Jure Adlešič. Navzoča sta bila tudi narodna poslanca g. dr. Jure Koče in g. dr. Karlo

70 angleških občinskih uradnikov je dopotovalo v Nemčijo, kjer bodo ostali teden dni.

Za četrtnega poveljnika poljske legionarske zveze je bil večeraj izvoljen maršal Ridz Smigly.

»Dragi bratje fantje, draga mladina! Nenevadno sem vesel, da sem imel priliko kot minister za telesno vzgojo naroda videti sam na svoje lastne oči vašo disciplino, vašo poštrevovalnost, vašo sportno in gimnastično uspehe. Moja radost je še toliko večja, ker vam ni cilj samo telesna vzgoja, ampak tudi narodna, religiozna in moralna vzgoja. Najpriprčneje vam čestitam k vašim divnim uspehom in želim, da tudi v bodoče nadaljujete svoje plemenito delo za blagor kralja in nam vsem skupne velike Jugoslavije! Bog živi!«

Ta govor ministra so množice sprejele z navdušenim klicanjem in ploskanjem.

Konec in nauk

Ko se je poleglo ploskanje in pozdravljanje, je trobenta dala znamenje za začetek prostih vaj. Članske vaje, ki so v gimnastičnem oziru zelo težke, a nič manj slikovite, so bile izvajane v vsakem oziru brez napake, enovito in skladno, da so množice gledalcev strmele. Sestop članov in odhod iz Stadionu sta bila podobna zmagoslavnemu pohodu. Navdušene množice niso hotele razumeti, da je prireditve konec in bi bile še in še hotele gledati čudovite prizore ob nastopih pestrih skupin. Razhajati so se začele šele, ko so častno tribuno začeli zapuščati odličniki; za zabavo ob razhodu pa je poskrbel nastop konjenikov. Ta nastop je bil umesten v toliko, v kolikor je pridržal del gledalcev na Stadionu, ker bi bili sicer hiteli v deset in desettisočih na ceste, zagatili vse promet in s tem onemogočili množicam, ki so hotele na vlake, pravočasen odhod.

Nastop na Stadionu in vse njegovo okolje je dalo slovenskim fantom in dekletom novega prepričanja o moči njihovih sil, o pomenu organizacije in nove volje za delo v bodočnosti, gledalcem, dostojanstvenikom in vsej državi pa jasno sliko o tem, kaj so danes po dveh pihih letih obstanka, slovenski fantje in dekleta. In v tem dvojem bo največji in najtrajnejši pomen mladinskega tabora in prireditve na Stadionu. Stadion in organizacija pa sta slovenski mladini po tem mednarodnem slavlju in boju postala simbol.

Gajšek. Tudi g. dr. Stojadinoviču so priredili »Moravanc« majhno podoknico ter mu zapeli v slovo »Moravo«. Četa slovenskih fantov, ki se je spontano zbrala na pločniku, pa je klicala Milanu Stojadinoviču, ki se je zahvaljeval za ovacije. Ko se je vlak odpeljal, je še dolgo odmevalo po kolodvoru veselo klicanje naših fantov v pozdrav visokim gostom.

Knez namestnik na častni tribuni na Miklošičevi cesti

Vesti 30. junija

Belgijski kmetijski minister Hymans je dopotoval v Nemčijo, kjer si bo ogledal razne kmetijske šole.

Bivši sovjetski poslanik v Sofiji Razkolnikov, ki je pred nekaj meseci izginil iz Bolgarije, je baje na varnem v Parizu.

Vsa katoliška in protestantska verska mladinska društva so razpuščena v Nemčiji po odloku, ki ga je komandant nemške policije Himmler izdal po zakonu o varstvu države.

Proti upornikom v Vaziristanu pripravljajo Angleži obsežno vojaško akcijo in nameravajo uporniška gnezda iztrebiti.

Razbojnik Pintarič prijet

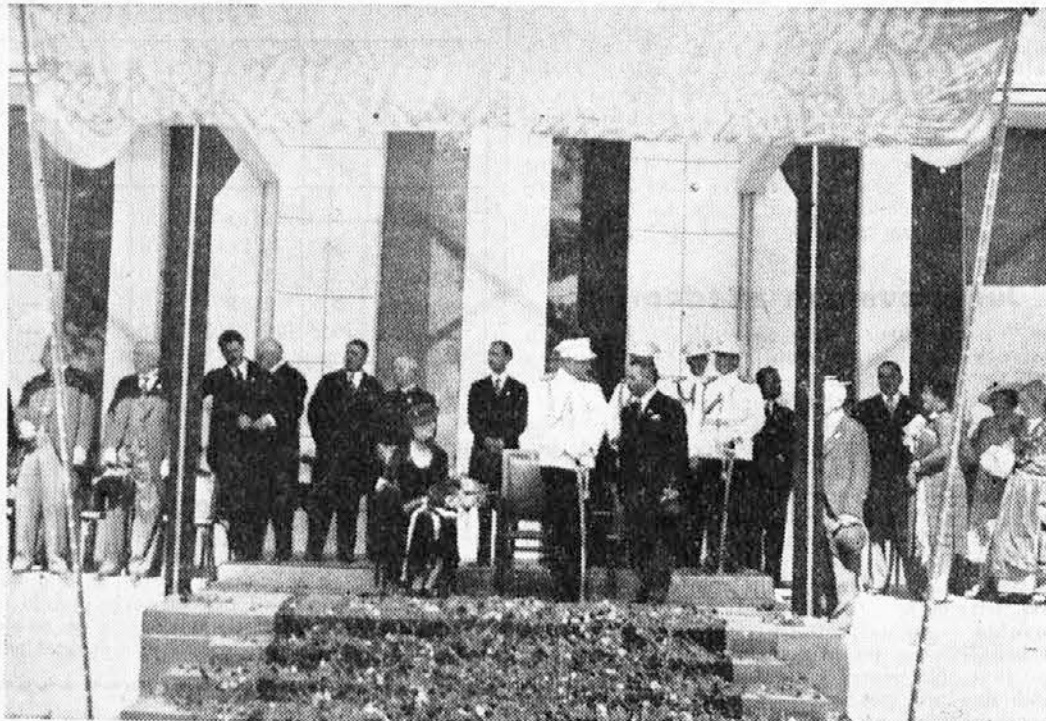
Maribor, 30. junija.

Razbojnika, kakršnih smo na Stajerskem poznali še zelo malo, Melhior Pintarič je le prišel večeraj v roke pravice. V družbi svojega tovariša je, kakor znano, pred nekaj dnevi izvršil strahotno dejanje v Kalšah, kjer je ponoči vdrl v tuje stanovanje, nato pa gospodarja, ki je izrazil ugodno priliko in odhitel na pomoč, ustrelil skozi okno naravnost v čelo, da je ostal na mestu mrtev. Oba razbojnika sta po tem svojem dejanju izginila brez sledi. Čeprav je bilo orožništvo ves čas vestno na delu, ni imelo sreče, da bo kje zadelo ta dva tolovaja.

Predvečerašnjim sta se mudila v Hajdošah pri Ptuju in če bi bilo orožništvo malo prej obveščeno o tem, bi jih bilo z lahkoto prijelo. Sedela sta namreč v neki gostilni, kjer sta popila že precej vina, tako da sta bila že dodobra okajena. Pri tem sta tudi položila predse na mizo vsak po dva samokres. Nekdo od drugih gostov je neopaženo zmaknil en samokres in odšel. Ko pa sta oba razbojnika opazila, da manjka samokres, sta začela groziti, da bosta vse postrelila, če jima takoj ne preskrbe nazaj pogrešanega samokresa. Gostje v gostilni so se seveda skušali čimprej rešiti te nevarne družbe in so drug za drugim odšli. Razbojnika pa sta tudi odhitela na vas in začela streljati. Sele tedaj so vaščani poslali po orožnike, toda bilo je že prepozno, ker sta razbojnika že spet izginila. Skrila sta se v zasedo. Ko sta se ponoči približala orožnikom dva neznanca, so ju orožniki pozvali, naj obstaneta. V odgovor pa sta začela razbojnika streljati. Orožniki so takoj spoznali, s kom imajo opravka in so tudi začeli streljati. Razbojnika sta se čutila preslaba v tem boju z orožniki in sta raje zbežala.

Včeraj se je orožnikom le posrečilo prijeti enega teh razbojnikov, Melhiorja Pintariča, ko se je mudil v Strahinji in po svoji stari navadi potoval.

Veliki dan mednarodnega mladinskega tabora v Ljubljani

Knez namestnik Pavle in knežinja Olga na častni tribuni ob Miklošičevi cesti.

Dolgi šesterostopi slovenskih deklet korakajo na Stadion

Med pohorskim splavarji „Flosarji“ so tudi svoje vrste umetniki

Slov. Konjice, 25. junija. Pred več stoletji, ko je pričela človeška roka krčiti pohorske gozdove, še ni bilo železnice in drugih pripravnih prometnih sredstev za razpošiljanje lesa na debelo. Imeli so sicer že ceste in vozove, vendar pa so ljudje razmišljali, kako bi na najlepši način dosegli večji razvoj lesne trgovine. Zaradi tega so se poslužili Drave kot vodne ceste za svoj lepi posel. Pričeli so graditi »flose« — splave, plavajoča lesena skladišča, sestavljena iz ogromnega števila tesanih hlodov ter šajke, iz desk sestavljene plavajoče tovore v obliki brodov. Na ta način so do danes ne samo po Dravi, ampak tudi po Savinji in Savi ter drugih plovnih rekah prepeljali v južne kraje že naravnost bajno količino tesanega in rezanega lesa.

„Riže“ in „flosi“

Nikakor pa ni bilo takrat — kot še danes ni — enostavno spravljanje lesenih hlodov iz notranjosti Pohorja do reke. Ker ni bilo v planini pripravnih cest in ker bi vozniki sami še daleč ne mogli zadoščati vedno bolj naraščajoči lesni trgovini ter potrebam tedanjih cvetočih pohorskih glazut, so lastniki gozdov zgradili »riže«, plovnice, po katerih še danes »ploviyo« les v dolino. To so veliki leseni žlebovi. Hlode, ki jih k plovnici pripeljejo vozniki na »podelcih« ali pohorskih »žlaj-

fah« (samo sprednji del voza), drugega za drugim spravijo v »rižo«. Pri vsakem odpro zapornice in voda ga potisne po žlebu navzdol, nakar z veliko naglico zdrči v dolino. Kot nemi skakalec s te dolge, mične skakalnice padajo hlodi dan za dnem na zbirališče ob reki. Ob »riži« pa so razpostavljeni delavci, ki pazijo, da se kaj ne pripeti. Ta služba je polna odgovornosti in nevarnosti. Najznačilnejši pohorski hlovnici sta ona ob Radoljni, last falske graščine, dolga preko 10 km ter ob potoku Bistrici, last slovenjebistriškega grofa. Pri reki hlode oblikujejo in sestavijo »flose«, kar traja precej časa in je treba precej paziti pri tem delu.

Življenje na splavu in trgovina

Z nastankom železnice je splavarstvo precej stopilo v ozadje, dočim je šajkarstvo skoraj prenehalo že pred dobrimi 50 leti. Vendar še danes na stotine splavov sleherni leto plove po naših rekah na jug. Splavarstvo delo in življenje je na vse lepo in mikavno, romantično, a hkrati polno odgovornosti. »Flosarji« so čisto v smrtni nevarnosti, posebno ob priliki narasle vode ter zaradi sipin. Mnogokrat se je že zgodilo, da se je splav razbil ali pa so ga morali podreti in sestaviti na licu mesta manjšega. Marsikdaj so starši bili v strahu za svojega sina ali žena za moža — splavarja. Kdor je že opazoval življenje na splavu,

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović in notranji minister dr. Anton Korošec med slovenskimi dekleti

veslače, »komaniše«, »kuhinjo« in »stanovanje« v kolibi, ta nam bo pritrdil, da morajo »flosati« le izbrani ljudje, neustrašeno pripravljeni vselej na sleherno iznenađenje. Vendar gleda na splav le izkušeni. Vse njihovo življenje je izključno trgovinskega značaja. Po več tednov traja vožnja v južne kraje države, celo do Belgrada. V prejšnjih časih so vozili do Orsove in Železnih vrat. Nekdaj so se splavarji vračali domov po več tednov peš s cepini, vrvmi in polnimi žepi denarja, danes pa se peljejo po železnici, ki jim priznava kot »flosarjem« znižano vozno. Četudi že v ta romantični poklic posega čas, vendar se ni bati, da bi ta stari način prometa prenehal. Saj ostane tudi v bodoče vodna pot najcenejša, »flosarstvo« pa tradicionalni način trgovine.

„Sv. Miklavž naj na vodi pomoč nam da...“

Razne nevarnosti, katerim so splavarji izpostavljeni so vzrok, da so ti zelo verni. V srednjem veku, ko so imeli »cehi« svoje zaščitnike in priprošnike, so tudi splavarji izbrali sv. Miklavža. Se danes varuje »flosarje« vseh nezdod. Število cerkva in kapelic na obronkih zelenega Pohorja, posvečenih temu svetniku nam izpričuje, kako so splavarji častili dobrotljivega svetnika. V 17. stoletju je v Breznem ob Dravi obstajala celo bratovščina sv. Miklavža, katero so tvorili splavarji in drvarji. Ko spuste spomladi prvi splav v vodo, navadno prižgo v kolibi nekaj sveč pred Marijinim kipom. Tako vidimo, da se je pri splavarjih še skoraj najbolj ohranila stara, lepa verska navada, dočim so se slične čehovske lepote pri drugih poklicih že precej opustile, posekoda že popolnoma izginile.

»Flosarji« so tudi mnogo doprinesli k razvoju posameznih obrežnih krajev, saj so tekom svojega obstoja plačali že kaj lepe denarje na takšah ter z nakupom raznih potrebščin sorazmerno pripomogli do njihovega dviga. Tako je igralo tudi veliko gospodarsko vlogo; za pohorsko gospodarstvo pa pomenijo splavarji še danes zelo veliko, enako drugod.

Gotovo bodo po Dravi, Savinji in Savi ter drugih rekah »flosali« še pozni rodovi, vedoč, da njihovi predniki niso bili samo dobri gospodarji, ampak v poklicu, katerega kruh je bil resnično vredno zaslužen, tudi svoje vrste umetniki. —cf—

Po dolgem moledovanju so končno tudi v Budale napeljali elektriko. Budale pa bi ne bile Budale, če bi tudi tu ne pokazali Budale, kaj znajo. Na vsak drog so pritrdili tablico, na kateri je stalo: »Dotikati se žic, pomeni takojšnjo smrt. Kogar pri tem zalotimo, bo strogo kaznovan.«

Rekrut Miha je bil skrajno neroden, kar je storil, vse je bilo narobe. Ko je kaplar že obupal nad njim, ga je nahlulil: »Kaj pa ste bili prej, predno ste prišli k vojakom?«

»Zelo srečen, gospod kaplar,« je odvrnil Miha.

Saie je ne umažejo

Da ženske, posebno pri nas na kmetih, morajo včasih tudi same, vsaj za silo omesti saje iz štedilnika, to navsezadnje že ni takšna novost in posebnost. Da pa imamo, seveda ne pri nas, tudi poklicno dimnikarico, to je pa že nekaj bolj nenavadnega, ne? Takšna poklicna dimnikarica živi v Rugbyju na Angleškem. Pravijo celo, da je to edina ženska tega poklica. Piše se Alice Quinney. Že ko je bila stara 16 let, je doma vedno sama ometala dimnik. Sploh je imela zelo rada posebno takšna dela, pri katerih se človek precej umaže. Po smrti svojega moža je ostala z dvema malima otročkoma sama. Tudi sama se je morala preživljati, kajti nikogar ni imela več, da bi ji kaj pomagal. Posvetila se je dimnikarskemu poklicu. Z motornim čolnom, h kateremu je bila pripeta nekaka »prikolica« z vsemi potrebnimi dimnikarskimi pripravami, se je vozila od vasi do vasi ob tamkajšnjem obrežju in povsod opravljala svoj dimnikarski posel. Na to svoje »umazano« delo je gospe Alice Quinney zelo ponosna. Tudi je od sila korajžna in se ne boji omesti niti še tako nevarnega dimnika. Pravijo, da se zdaj ta »črna« Alice že pripravlja na svoj jubilej, ko bo kmalu omedla vsega skupaj tisoč dimnikov.

So torej na svetu tudi še takšne ženske, ki so prepričane, da jih saje ne bodo nič bolj »umazale« kot pa šminka...

Programi Radio Ljubljana

Cetrtek, 30. junija: 12 Operni spevi (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Koncert na wurliških orglah (plošče) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Organizacija desetega vseslovenskega zleta (dr. Alfred Pihler) — 19.50 Deset minut za bave — 20 Saksfon in klafon (plošče) — 20.15 Koncert Sodelstva: ga. Jadviga Strukelj, g. Poženel in okrep. lani Radijski orkester; dirigent D. M. Šijanec — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za glas in boljše voljo (plošče) — 22.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Vojaske godbo igrajo (plošče) — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Bitka na Bregalnici, 25. letnica srbsko-bolgarske vojne leta 1913 (Nikola Colović) — 19.50 10 minut za planince (g. inž. Avén France) — 20 Moniuszko: Bajka, uvertura — 20.10 Ženska ura: Naš letoviščarji (ga. I. Velikonja) — 20.30 Akademski pevski kvintet: Skladbe A. Hajdriha — 21.15 Koncert češke klavirske glasbe (g. prof. P. Šivic) — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Cetrtek, 30. junija: Belgrad-Zagreb: 20 Operni koncert — 19.30 Zab. koncert — 21 Nar. pesni — 22.15 Zab. program — 23.30 Zab. koncert — 21.30 Vokalni koncert — 77 Godalni kvartet — 21.30 Ork. koncert — 20.25 Tenor — 21.15 Mali ork. — 22 Lahna in plesna glasba — 23.30 Jaz — Trst-Milan — 21 Rimske-Korakovske opere »Zlati petelin« — Rim-Bari: 17.15 Vok. konc. — 21 Igra — 22.40 Ples, gl. — Dunaj: 19.10 Vojaske zbor — 20 Prenos o Vzhodni marki — 21 Orkester in solisti — 22.40 Zab. gl. — 24 Pestra gl. — Hamburg: 20.10 Brandts-Buysova komična opera »Ulrik« — Bratislava: 20 Mozartova opera »Čarobna piščala« — Lipsko: 19.10 Simf. konc. —

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ko je stopil zdaj izza veje, ki ga je skrivala, ni bilo v njem več niti sledu o domišljavi vlogi loveca, katero naj bi igral zdaj tu.

Če bi ta lepi plen dobil tako ali tako v svoje roke, s tem bi ne bilo še nič doseženega, zakaj zdaj je videl tisto, kar je želelo v Marijini duši. Morda bi bilo konec koncev za oba bolje, če bi bilo prišlo drugače. Bolje, če bi ne bila Maria našla na tem samotnem mestu drugega kakor čakajočega častila. Potem bi se bila morda samo dobila na kratke besede, se ločila in vse bi bilo mimo. Zakaj med ljudmi je nekaj, česar stotnika niso vse skušnje naučile. Plamen, ki se rodi, kadar udarijo ljudje skupaj samo na zunaj, je podoben blisku, ki vžge samo, če kam udari. Ogenj pa, ki se rodi iz zveze dveh duš, žre človeku telo in dušo in ga ni moči zatreti.

Zato ta moški tu, ki je zdaj stopil na sonce proti Mariji, ni bil navaden prazen častilec, marveč neki Denis Moore brez sleherne zunanje navlake, samo človek, ki je drhtel kakor fantič.

Tako ga je Maria zdaj prvič videla takega, kakor je bil. Stala sta drug pred drugim in si zrla od daleč v oči. V tem trenutku se jima je rodila usoda: greh šibkih, obupanih človeških otrok, ki v svoji slabosti za trenutek pozabijo zakon od zgoraj in potem trpe zaradi njega vse življenje.

Stala sta nekaj trenutkov, potem pa sta se začela bližati drug drugemu. Nagle besed, ki sta jih govorila, so bile vse bolj podobne krikom.

»Maria!«

»Denis!«

Potem je prišel dolg molk, ki ju je zagrnil kakor plašč. Denis je bil preveč ganjen, da bi mogel govoriti. Odpeljal jo je na rob potoka, kjer sta sedla v travo.

Maria se je sklonila naprej in približala obraz hladnim listom loka. Umila si je čelo in lica, a samo z eno roko, ker ji druge on ni izpustil.

Takratni trenutek ji je šinila skozi spomin vsa žalostna zgodba življenja. Spomnila se je na dom, na očeta, na brezskrbno srečo in

na to, kako so jo prisilili, da se je poročila z markizom. V trenutku jo je zajela strašna, obupna tegoba, zdelo se ji je, da se potaplja nekam v gluho valovje. Tisti trenutki prej so se ji zdeli kakor luč, ki je izginjala. Zdrnila se je in ustnice so se ji začele pregibati kakor iz navade v nagli molitvi, ki pa ji je v teh zamolklih trenutkih prihajala iz dna srca. Sklanjala se je vse bolj do vode, nazadnje so se ji ustnice nežno dotaknile gladkega površja. Začela je piti.

Ko je spet pogledala Denis, je bila hladna in blede.

Čez dolgo je boječe vprašala:

»In bo veljalo... bo veljalo za vedno?«

On je govoril za njo, kakor da bi šlo za obljubo:

»Za vedno.«

»In me ne boš pustil samo, ne boš šel nikdar od mene?«

Izpraševala ga je drhte, kakor da ji je postal zadnje upanje in zadnja opora.

»Ali me boš rešil, ali me boš odpeljal od...«

Glas ji je odpovedal.

Denis se je zdrnil. Na to ni mislil. Nikdar se še ni spomnil tega, kako bi bilo, če bi bila Maria njegova žena. Kako neki? Moral bi oditi iz Francije, iz vojske, moral bi v Rim po dovoljenje... Tesna bodočnost, zmedena in zapletena mu je vstala v sliki pred očmi, da se je za trenutek zdrnil. Toda ni se hotel prestrašiti.

Maria je naglo prišla za rob njegovega plašča. Skoraj jokala je. V njenem zamaglenem pogledu je videl sama vprašanja.

»Da,« ji je rekel in se sklonil k njej, »prisegam ti.«

Maria je zasopetala:

»Pri Madoni?«

»Pri Mariji, Materi božji, pri...«

Položila mu je roko na usta. Bilo je zadosti. V duhu je videla, kako dviga roko čez drobno Mater božjo v oltarčku. Nobena prisega ne bi mogla biti bolj sveta. Če Marija sprejema toliko zaobljub, ali ne bo potem slišala tudi njene?

Ustnice so se ji premikale in solze so ji udarile v oči.

»Denis, Denis!« je dejala, kakor da vidi, kako ga njena Varuhinja sprejema pod svoj plašč.

Potem sta šla ob jezu in se pogovarjala. Imela sta si toliko povedati: dolga pot iz Pariza sem, strašna kuga v Bourgesu, nova sobarica v gradu.

On pa ji je pravil, kako je romal za njo in kako so skovali nočno zaroto v gostilni.

Zaploskala je: torej bosta za nekaj časa tu varna! Nihče ne bo raznesel glasu o njem. Oblast, gospod poštar sam, ta je bil na njeni strani.